

Margaret Thatcher parla de la nova Europa en construcció

“No tinc por d'una Alemanya unida”

Thatcher parla dels problemes domèstics del *Poll Tax* i el descens de la seua popularitat. En aquesta entrevista exposa la seua opinió sobre els problemes de l'Alemanya unida, la necessitat de mantenir-la com a aliada dins l'OTAN, i proposa algunes suggerències molt radicals.

Senyora Thatcher, ¿té problemes amb una Alemanya unida?

—Com la resta d'europaus. Ens hem de fer la idea que en el futur hi haurà a Europa una país més fort que tots els altres. Els alemanys tenen un enorme superàvit en la balança comercial, l'economia treballa molt eficientment; això canvia l'equilibri.

—Fa pocs mesos, la qüestió de la unitat alemanya no la tenia en "l'ordre del dia", mentre que Bush i Mitterrand ja havien reconegut que era imparable. ¿Potser no va donar importància a la dinàmica de la qüestió alemanya?

—Jo crec que tots ho hem fet. No oblideu que sense Gorbaxov això no hauria pogut passar. La història ens ensenya que els moviments revolucionaris es produeixen més ràpid del que se suposa. Fou Gorbaxov qui va diagnosticar que Honnecker cauria en desgràcia i qui va animar al canvi a l'Alemanya de l'Est.

—Però després se n'han encarregat els alemanys de l'Est i de l'Oest.

—I ara en veuen les dificultats. Nosaltres ja ho sabem. Nosaltres hem dit: feu-vos-en càrrec, això no és només un problema alemany, ni tampoc europeu. Això importa a tota l'aliança europea sencera.

—¿Haurien de tenir dret al veto tots els membres de l'OTAN?

—Els alemanys han d'arribar a un acord amb l'OTAN, amb la CEE i no han d'oblidar l'Acta de Hèlsinki. I tot això s'ha de fer abans de la unificació, i no després. I aquí tornem probablement a la meua postura al respecte i és que ara ja hem començat a aclarir aquestes qüestions. Perquè hem de mantenir l'estabilitat i la seguretat que tan importants són per a nosaltres. No ens facen ara arriscar els nostres avanços per culpa d'un comportament incorrecte.

—¿Tenen por que una Alemanya unida amb 80 milions de persones poguera dominar Europa políticament i

Margaret Thatcher: "No se'ns domina tan fàcilment".

econòmicament?

—Tan fàcils de dominar no som, segur que no.

—Els alemanys ben bé que ho saben.

—Llibertat, en el sentit d'un estat de dret, en tenim des de fa molt. Tenim el Parlament més antic d'Europa, té 700 anys. No se'ns domina tan fàcilment.

—Però Alemanya ho ha intentat dues

vegades en aquest segle.

—Sí, i abans Napoleó.

—Això fa 200 anys.

—No s'ha d'oblidar mai el que la història ens ensenya. El polític que ho fa és un ximple. Per això hem construït la nostra aliança, i per això és tan important l'OTAN. Aquesta aliança protegeix la nostra llibertat i protegeix també la lli-

bertat d'Alemanya.

—¿Té raó l'ex-ministre d'Afers Estrangers David Owen quan diu que vostè "té instintivament por d'una Alemanya unida i hi veu en potència un nou Tercer Reich" com el que van viure quan eren joves?

—Això, ho hem d'impedir. De la Primera Guerra Mundial hem après la lliçó que la defensa de la llibertat és una càrrega excessiva per als europeus sols, que no es podia garantir la seguretat solament amb la Societat de les Nacions. Nosaltres necessitem mesures de defensa

l·ler Helmut Kohl ha dit que els alemanys no poden determinar de cap manera si la unitat avança ràpidament o a poc a poc: "Vaja al Rin i intente aturar-lo", és la seva frase preferida.

—Les analogies sempre són perilloses. El nostre problema no té res a veure si es pot aturar o no el Rin. Segur que no el podem aturar, però sí que el podem mantenir net. I potser el podem fins i tot canalitzar i canviar-ne el curs. És molt el que es pot fer abans de la unificació.

—¿Se sent prou informada en els últims mesos per part del canceller dels seus

són les repercussions a l'exterior en estabilitat i en seguretat. Per això m'he posat en actiu. En definitiva, tinc raó que les votacions s'han de fer abans. S'ha aprovat i ara les coses transcorren correctament.

—Kohl va volar a Washington, Moscou i París per explicar la seua política. ¿Per què pensa vostè que no ha cregut necessari venir a Londres?

—No en tinc idea. No necessitava explicar-nos res. És molt curiós.

—Aleshores no li deu dir "per què véns tan tard"?

Els disturbis que ha ocasionat la introducció del poll tax han fet trontollar la dama de ferro.

concretes. Després de la Segona Guerra Mundial vam dir als Estats Units: mireu, les Nacions Unides no són prou. Va ser una guerra terrible, tan terrible, que tots els homes havien d'estar segurs. Una cosa així no torna a passar mai.

—Vostè s'ha pronunciat obertament contra el ritme amb què es porta endavant la unitat alemanya. Però el cance-

passos cap a la unificació d'Alemanya?

—Només puc dir una cosa: en tots els anys des que el conec, ha estat completament lleial als membres de l'OTAN, ell no ha informat ningú del seu programa dels 10 punts, ni tan sols els seus ministres. Ell ha decidit jugar de forma tàctica. D'això no em queixe. A mi no m'afecta com governa Alemanya; el que m'afecta

—No. Ell coneix la meua opinió, i aquesta no canvia. Jo dic sovint el que altres també senten i pensen, però que no s'atreveixen a dir-ho. Per tant, no és gens sorprenent si després aquests em donen suport.

—Després de les observacions imprécises i evasives de Kohl sobre la frontera occidental polonesa, vostè ha dit que

la frontera s'ha d'assegurar amb un acord. ¿Amb quina mena d'acord pensa vostè: en un bilateral entre Polònia i Alemanya; en un acord signat per les quatre grans potències o en un altre que siga garantit pels 35 estats que firmaren l'Acta de Hèlsinki?

—Ha de ser almenys un contracte entre l'Alemanya unificada i Polònia. Aquesta qüestió va ser discutida per primera vegada ací a Downing Street amb el primer ministre polonès, que justament seia aquí on seuen vostès. Estic molt contenta que aquesta qüestió la tractara per primera vegada ací amb mi.

Vostès ja saben el que ha passat amb anteriors promeses. Els tribunals alemanys les han invalidat i jo he sentit dir a Helmut Kohl: "No, jo no garantesc res, jo no reconec les fronteres actuals". Jo mateix ho he sentit a Estrasburg després de sopar. Jo sabia que el senyor Genscher tenia una opinió diferent. I això era també una cosa que havia de posar-se en ordre. El Sr. Genscher va venir ací i jo naturalment li ho vaig dir de seguida.

—¿Què li ha dit vostè, al primer ministre Mazowieccki?

—Jo li vaig dir: ¿Sap una cosa? Ara són tots a Ottawa. Nosaltres l'informarem tot seguit i jo done suport a la seua opinió. I encara aquell mateix dia vaig prometre en un discurs la meua ajuda a Polònia.

—¿Advoca per un tractat de pau amb Alemanya?

—Jo sé que Alemanya no vol cap tractat de pau i ho puc entendre. Un tractat d'aquesta mena s'hauria de fer amb molts països. D'altra banda, ha de correspondre a les exigències de Polònia. Polònia també seria prudent. I ha de tenir el seu tractat.

—Si Polònia vol de Gran Bretanya una garantia en les fronteres, ¿donaria vostè aquesta garantia?

—Jo hi estaria disposada, però no tota sola. Seria molt millor una garantia donada també pels altres.

—¿Quan acabaran, segons vostè, els drets de les quatre potències vencedores sobre Alemanya?

—Això també s'ha de regularitzar, però aquí tampoc no ha fet res ningú abans que el Sr. Mitterrand i jo convinuérem que calia fer unes converses a nivell ordinari; per descomptat, al dels quatre ambaixadors. Hem de prendre les precaucions necessàries per a una transició que és completament diferent a tot allò que fins ara hem regulat.

—Al desembre hi haurà eleccions a

la República Federal Alemanya. ¿Consentiria vostè que els berlinesos occidentals puguen per primera vegada triar els seus diputats directament?

—No crec que jo hi puga tenir alguna cosa en contra, però això no ens afecta tan sols a nosaltres, és clar.

—Els veïns d'Alemanya, entre ells França i Itàlia, treballen perquè avance amb rapidesa la integració europea. Ells pensen que d'aquesta manera es pot contenir millor una Alemanya més forta. ¿És això un error?

—Segons la meua opinió, això no és en absolut cap solució. En els últims dos o tres anys hem après que el sentiment nacional no es pot reprimir. Miren vostès Polònia, Hongria, Txecoslovàquia, Lituània i els altres. Els francesos continuen sent francesos, i tant que ho són. Els alemanys continuaran també sent alemanys i mantindran els seus trets característics. Una integració més estreta no significa que les nacions deixin de ser-ho. Però no oblidem que la creació del mercat interior el 1993 suposa la integració més important de tota la història de Europa.

—¿I el paper d'Alemanya més gran i unida no li fa gens de por?

—Europa haurà d'acceptar senzillament que hi ha una Alemanya més gran. No estic d'acord amb la idea que hauríem d'unir-nos contra Alemanya. Això tampoc no ens faria avançar. No seria cap comunitat i contradiria l'esperit de la comunitat. No hem d'estar pensant sempre què hem de fer per crear un equilibri enfront d'Alemanya.

—Pel que sembla, no és vostè, tal com han escrit alguns periòdics alemanys, la "nova enemiga" d'Alemanya, sinó que és el seu millor amic.

—Nosaltres som un dels 12 països de la CE, i de vegades estem d'una banda, i de vegades de l'altra. I si s'arribara al moment en què Alemanya estiguera sola enfront dels altres països, voldria dir que alguna cosa ha anat malament. Algunes vegades la nostra postura serà diferent de la d'Alemanya; d'altres, la d'Alemanya de la nostra. Però una unió contra Alemanya, no; això seria incorrecte.

—Sra. Thatcher, les dues grans superpotències sembla que són a punt de fer acords sobre desarmament. I tanmateix vostè ha dit: "D'ara endavant necessitarem també la nostra força atòmica de dissuasió independent". ¿Realment encara és necessària?

—Sí, certament. I també ho és per a França. És el nostre darrer mitjà. Les ar-

Christopher Patten.

mes convencionals no impedeixen cap guerra, és una lliçó que ens ha ensenyat aquest segle a Europa. Winston Churchill va dir: "No les abandonen mai, abans que no hi haja una substitució millor".

—¿Una Alemanya unida hauria d'estar en l'OTAN?

—Sí.

—¿Ha de estar en l'OTAN?

—Sí.

—¿Quines concessions podria fer l'OTAN davant la part soviètica?

—Que algunes tropes soviètiques restaren a l'Europa de l'Est. Ja va ser proposat.

—¿Alemanya tindria, per tant, tropes dels dos blocs en el seu territori?

—Sí. Deixen que els diga la següent cosa: ací es tracta d'un llarg període de transició; per tant, s'han de crear unes estructures de pau a llarg termini.

—¿Una Alemanya unida que tinga tropes de dues aliances militars diferents no obligarà a una altra definició totalment diferent dels blocs?

—No. Obligarà que nosaltres valorem la nostra situació actual correctament. Jo no hauria pensat mai que l'acord de les quatre superpotències per a Berlín durara tant, però així ha estat perquè era la millor solució. Per això crec que és possible la presència de tropes de les dues aliances a Alemanya, com a resultat dels can-

La política del govern Thatcher ha obert una profunda esclerxa en la societat britànica.

vis fonamentals a l'Europa de l'Est i en la nova Unió Soviètica. Per això es pot aconseguir avui el que fa dos o tres anys era impensable.

—Sobre les perspectives de les reformes a la Unió Soviètica vostè s'ha expressat sovint de forma bastant pessimista.

—Jo esperava que la Unió Soviètica s'aniria allunyant de la seua economia de comandament. Gorbtxov es troba davant una dificultat especial: ha de conduir una economia comunista totalment controlada i centralitzada a una economia de mercat. Una cosa d'aquestes dimensions no s'ha intentat mai en la història.

—¿Què passarà si els tancs soviètics arrasen Lituània? ¿Ho veu com una qüestió interna de la Unió Soviètica?

—Tots nosaltres hem dit a Gorbtxov que aquest problema no es pot resoldre amb la violència, i ell hi està d'acord. A l'Azerbaitjan va arribar gairebé a la guerra civil. En aquests casos no s'hauria de criticar si, com hem vist, l'exèrcit ataca.

Per això tampoc no ho hem fet. Nosaltres hem entès el comportament del govern de Moscou; ara bé, Lituània és un altre cas. L'annexió a la Unió Soviètica no tingué lloc basant-se en els principis del dret constitucional, i per això no hem reconegut mai jurídicament Lituània com a part de la Unió Soviètica. Gorbtxov es troba ara sota una pressió molt forta, però crec que combatrà aquesta difícil situació amb mesura i amb tacte.

—Sra. Thatcher, vostè acaba de perdre aclaparadorament unes eleccions

complementàries importants, la inflació ha arribat al 8 per cent, el nou impost —el poll tax—, que acaba d'introduir, ha provocat batalles campals a tot Anglaterra. ¿Significa això un tomb contra el thatcherisme?

—Enmig d'un període legislatiu ja he perdut molt sovint eleccions importants. Això passa entre nosaltres de vegades.

—Però a vostè no li agrada perdre.

—No m'agrada perdre aquestes eleccions complementàries. No gens. Sé que tornarem a lluitar per aquest lloc i que el tornarem a guanyar. En unes eleccions complementàries els electors saben que el seu vot no té cap influència en la composició política del govern. Malgrat tot, n'estava decebuda. Quan parlen de batalles campals, no hem d'oblidar que han estat promogudes per radicals d'esquerra. Que els conservadors no hi tenen res a veure.

—¿Troba encara pitjor que els municipis conservadors d'Oxfordshire i d'altres llocs s'hagen tornat en contra seua?

—¿Ara sí que han posat els peus a terra! Dos grups de regidors conservadors i de seguida ho inflen ben gran. No perden el sentit de la proporció.

—A Mid-Staffordshire han votat al partit Laborista per primera vegada milers de persones fidels fins ara als tories. ¿Per què?

—Jo puc entendre per què ho han fet: els interessos hipotecaris són alts, especialment si els propietaris han venut la casa en els darrers tres anys. Era una protesta. La gent té preocupacions, pa-

teix la inflació. Vista en conjunt, l'economia britànica és més forta i es desenvolupa millor que abans.

—¿Potser menysprea l'oposició contra la introducció del poll tax?

—Quan canvia un règim fiscal fonamentalment, sempre hi ha problemes. El que és més important ara és ocupar-se de la inflació i abaixar els tipus d'interès. D'això, n'estic assabentada i ho faig meu. Nosaltres som el partit que promou la propietat de cases i avui hi ha quatre milions de propietaris més que quan vam arribar al poder. Nosaltres creiem en la propietat i en la propagació del capitalisme.

—Però la seua popularitat ha arribat al nivell més baix. ¿No és un malson fins i tot per a una dama de ferro?

—No, no. A mi sempre em deixen com un drap brut. Quan s'està per una cosa i es manté un en el seu punt de vista, aleshores és clar que apareixen enemics. Si vostès no fan res, són molt més populars. Però llavors no estan fent res pel seu país. Jo no hauria pogut fer tant per Gran Bretanya si no m'haguera mantingut ferma en el meu punt de vista.

—La seua confiança en si mateixa sembla inalterable. Davant dels fabricants de whisky va dir: "El malt-whisky ha de tenir 12 anys, aleshores és molt millor". Vostè es troba ara en l'onzè any del seu mandat...

—...molt bé. I dotze anys després el whisky té més valor encara.

—Sra. Thatcher, moltes gràcies per la conversa.

© Der Spiegel. Trad: Antoni Lluch